

КорчинськаОлександра
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 051 Економіка
Науковий керівник: **Мушеник І.М.**
к.е.н., доцент кафедри математичних дисциплін,
інформатики і моделювання
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

КЛАСИФІКАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Внутрішньогосподарський контроль за умов належної його організації здатен суттєво підвищити ефективність виробництва та, як наслідок, конкурентоспроможність суб'єкта господарювання. В той же час, організаційно-методичні засади контролю опираються на теоретичне підґрунтя, правильне розуміння якого дозволяє комплексно підійти до побудови системи внутрішньогосподарського контролю на підприємстві.

Систематизовано класифікаційні ознаки внутрішньогосподарського контролю. Уточнено мету та перелік об'єктів внутрішньогосподарського контролю. Оцінено рівень розкриття сутності внутрішньогосподарського контролю в національному і міжнародному законодавстві. Узагальнено методичні аспекти здійснення внутрішньогосподарського контролю.

Значення та зміст внутрішньогосподарського контролю підприємств визначають поставлені перед ним завдання. Серед важливіших з них слід виділити:

- 1) забезпечення законності, доцільності здійснення господарських операцій та виконання управлінських рішень;
- 2) відслідкування достовірності, повноти та своєчасності відображення інформації в обліку;
- 3) виявлення відхилень у процесі господарської діяльності від передбачених норм, нормативів, стандартів, правил, планів, договірних зобов'язань тощо;

4) встановлення причин відхилень, що виникли, та доведення відповідальності причетних осіб за їх наслідки;

5) упередження зривів, простоїв у роботі структурних підрозділів;

6) персоніфікована оцінка кінцевих результатів працівника, трудового колективу, оцінка дисципліни праці, ступеня дотримання всіх вимог, що ставляться працівнику (колективу) в процесі господарської діяльності, оцінка їх ініціативності та повноти виконання;

7) вжиття коригуючих заходів і встановлення результатів управлінських впливів.

Важливе значення в процесі контролю відіграють його принципи, норми проведення, обов'язкове дотримання яких визначає ефективність внутрішньогосподарського контролю.

Дотримання принципів є необхідною умовою проведення внутрішньогосподарського контролю, запорукою вирішення завдань та досягнення поставлених цілей.

Принципами організації внутрішньогосподарського контролю є:

- розмежування місця, ролі, завдання та функцій органів і суб'єктів внутрішньогосподарського контролю у відповідності з встановленим Конституцією та законодавством України розмежуванням компетенції законодавчої та виконавчої влади;

- функціональна, організаційна та персональна незалежність суб'єктів внутрішньогосподарського контролю та їх посадових осіб від підконтрольних об'єктів;

- координація діяльності органів та суб'єктів внутрішньогосподарського контролю з метою виключення дублювання у їх роботі та забезпечення єдиної системи державного фінансового контролю на усіх рівнях державної влади.

Узагальнюючи існуючі думки авторів принципи здійснення внутрішньогосподарського контролю умовно можна розділити на дві основні групи: загальні та специфічні.

Загальними принципами здійснення внутрішньогосподарського контролю є: законність, обов'язковість, стратегічна спрямованість, безперервність, всебічність, комплексність, регулярність, плановість, конкретність, об'єктивність, результативність, економічність, конфіденційність і гласність, дієвість, зворотного зв'язку.

Серед специфічних принципів внутрішньогосподарського контролю, що притаманні лише даному виду контролю, варто виділити такі:

- зацікавленості учасників контролю в його проведенні та забезпеченні достовірності результатів такого контролю, що полягає у створенні умов неминучості наслідків при безвідповідальному відношенні щодо достовірності фіксованих даних та їх спотворення;

- централізованості здійснення методичного керівництва контрольної діяльності в межах підприємства;

- повноти охоплення об'єктів - контролю підлягають активи, капітал і зобов'язання підприємства, що знаходяться у балансовому та позабалансовому обліку;

- елімінування, передбачає виключення зайвих етапів, процедур, кроків в послідовності проведення контролю;

- одночасності розробки конструкції та технології виробництва продукції з методами й засобами контролю її виробництва;

- рівноправності та взаємного контролю учасників у здійсненні контрольної діяльності - учасники внутрішньогосподарського контролю повинні бути наділені рівними правами під час здійснення контрольної діяльності, брати особисту участь під час розгляду конфліктних ситуацій і доведенні вини, а також мати змогу виставляти претензії один одному щодо кількості та якості продукції, робіт і послуг, доповнюючи їх взаємною допомогою один одному з усунення відхилень, що виникають;

- пріоритету вхідного контролю - презумпція вини конкретного виконавця (працівника) за недостовірність рахунку, ваги, міри, викривлення первинних даних.

Комерційна таємниця - навмисно приховувані з комерційних міркувань економічні інтереси й відомості про різні сторони й сфери виробничо-господарської, управлінської, науково-технічної, фінансової діяльності фірми, охорона яких обумовлена інтересами конкуренції й можливими загрозами економічній безпеці фірми.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/ekonomika/1473446486/s-2>
2. Гуцаленко Л.В. Сутність, завдання та функції внутрішньогосподарського контролю. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/ekonomika/1473446486/s-2?page=1>
3. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль і комерційна таємниця. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://textbook.com.ua/ekonomika/1473446486/s-2?page=6>
4. Мушеник І.М. Закордонний досвід формування регіональних інноваційних систем (на прикладі Австрії)(Foreign experience of regional innovation systems development (an Austrian example) / І.М.Мушеник // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», 2017. – Випуск 5. – С 72-77.